

O jumătate de zi la Teatrul Național

Așezarea lui Dinu Săraru în fruntea celui mai important teatru din țară a stârnit întrebări de felul: va (mai) fi în stare Dinu Săraru să confere Teatrului Național aura cu care încununase Teatrul Mic în urmă cu mulți ani? poate el să conducă la fel de eficient un teatru de anvergura celui Național? va face schimbări? În dorința de a găsi răspuns acestor interogații, am făcut un tur al teatrului exact la o lună de la prima conferință de presă a noului director, pe 14 martie.

Schimbare spectaculoasă = normalitate

La ora 9,30 fix am pășit în biroul secretarului literar Liviu Dorneanu, care mi-a spus: „Sunt repetiții la toate cele trei săli. Poți merge liniștită unde dorești, iar dacă întâmpini rezistență, spune că ai vorbit cu mine”. Am coborât. O forfotă ciudată anima culoarele. Teatrul căpătase aerul unei uzine. La Amfiteatru urma să înceapă repetiția la *Jocul dragostei și al întâmplării*, în regia lui Felix Alexa. Actorii erau adunați în jurul regizorului. M-am prezentat, le-am explicat motivul prezenței mele acolo, i-am rugat să-mi răspundă la câteva întrebări. Prima pe care le-am pus-o a fost:

Ați simțit, în această lună, o schimbare spectaculoasă?

Felix Alexa: *Spectaculoasă, nu. Însă mici modificări, care ne-au ajutat pe toți să devenim mai eficienți, s-au produs. Aș vrea să mă refer, în primul rând, la suflul accelerat al întregului teatru. Pe mine mă stimulează, de altfel, până și faptul că acum covoarele de scenă sunt mai curate și bine întinse, că în culise nu mai este gălăgie. Ia uite, pompierul ține morțiș să stea în sală, nu-l pot convinge să plece; îmi spune că „așa e ordinul”. Au trecut zece ani de când am început să lucrez aici și abia acum aflu că există și că trebuie să „vegheze” spre a nu lua foc ceva. Ideea spectacolului la care lucrez este mai veche, dar a fost preluată de Dinu Săraru. Asta m-a bucurat, mai ales că știu cât de puțini directori au încredere în proiectele predecesorilor.*

Liviu Lucaci: *Într-o țară în care lucrurile sunt cum sunt, o schimbare specu-*

loasă ar putea fi tocmai faptul că în acest teatru, acum, totul se petrece normal. Scena este proaspăt vopsită și lucește de curățenie. Oamenii nu mai întârzie. Spectacolele încep, seara, la ora anunțată.

Când e vorba de teatru, este disciplina un act dictatorial sau unul directorial, adică necesar?

Felix Alexa: *Nu sunt un fan al măsurilor disciplinare, totuși unele erau necesare. În definitiv, teatrul poate fi o instituție democratică numai câtă vreme funcționează riguros.*

Liviu Lucaci: *Pentru bunul mers al instituției sunt necesare unele măsuri organizatorice. Altfel, ar fi haos.*

Părăsesc Sala Amfiteatru cu sentimentul că acolo se întâmplă ceva: există o stare de normalitate, care îmi dă și mie senzația de bine. Mă opresc în dreptul unei magazii. Aș vrea să-i întreb câte ceva și pe muncitori. Din magazie tocmai iese un domn slab, cu barbă. Mă prezint. Alerg după el pe culoar: Vreți să-mi vorbiți despre ceea ce se întâmplă acum în teatru? Îmi răspunde burzului: *Ce, nu scrie la avizier?* Da, dar vreau să aflu părerea dumneavoastră. *Am treabă.* Iar eu am timp să aștept. Dispare. Pătrund într-o cabină din care se aud voci. Întrebare. O doamnă în halat alb îmi spune, cu accent rusesc: *Păi, trebuie să stați de vorbă cu cineva mai important decât mine, cu un regizor, cu actori, uite, cu doamna Tania Popa, aici de față. Eu sunt o simplă costumieră.* O să vorbesc și cu doamna Tania Popa, dar aș vrea să aud și de la dumneavoastră: s-a schimbat ceva de când a venit la conducere Dinu Săraru? *Ceva, ceva tot s-a schimbat. Uite, nu mai pătrunde cine vreți și cine nu vreți în teatru. Se fac bonuri la poartă. Pe urmă, e curățenie peste tot... și punctualitate.*

Tania Popa: *Să vă vorbesc eu despre doamna Ana, această simplă costumieră. Vine aici când nici cocoșul nu s-a trezit. Face curat, chiar dacă altcineva a mai făcut înainte. Are mereu cârpa în mână. Totul lucește de curățenie, iar costumele sunt periate și așezate frumos la locul lor. De asta se bucură că acum e curat în tot teatrul.*

Mai sunt și alte schimbări vizibile? *Mă fascinează „regruparea” de la etajul*

doi, care s-a amenajat la câteva zile după venirea lui Dinu Săraru. E altceva să stai comod într-un fotoliu curat înainte de a intra în scenă. Sau să ai unde să te întâlnești cu un jurnalist pentru un interviu. Mie, cel puțin, un loc curat și frumos mobilat îmi ridică moralul. Pe urmă, nu știu dacă de frică sau nu, dar observ că lumea e mai serioasă, mai preocupată, mai responsabilă. Și mai există o inițiativă extraordinară: programarea cursurilor de vorbire și de mișcare pentru actorii sub 40 de ani. În fiecare marți și vineri la 9 fix. Pe urmă, se repetă la toate sălile. Asta ne dă sentimentul că suntem utili, chiar dacă obosim repetând în două-trei spectacole în aceeași perioadă. De altfel, priviți pe holuri, mai vedeți oameni stând de vorbă sau hoinărind plictisiți?

În cabină mai intră o doamnă. Se prezintă: Mihălcescu Fionia, intendent. Prinde din zbor despre ce este vorba: *Da, da, lumea e acum mai activă, asta și datorită ambiantei plăcute în care lucrează; s-au așezat peste tot fotografiile ale actorilor, s-a făcut regruparea de la „doi”, unde s-au pus și oglinzi... Se vrea ca teatrul nostru să arate precum Comedia Franceză.*

Vă afectează în vreun fel măsurile disciplinare?

Sunt necesare, mai ales că aici funcționează mai multe instituții: TNB cu cele trei săli, Opereta, Oficiul de expoziții.

Ce părere aveți despre restructurările care, se aude, bat la ușă?

Am primit asigurarea că, deocamdată, sunt excluse reducerile de personal. De altfel, sperăm să se conștientizeze faptul că a avea un bun tehnician, un bun maestru de lumini, chiar și un bun pantofar, nu-i de colo. Sunt meserii diferite de cele „civile”. Îți trebuie timp până să-i califici.

Plec spre Sala Atelier. Aici, foaierea e schimbat. Au apărut busturile lui Iancu Brezeanu, C.I. Nottara, Al. Davila...

Actrița-dramaturg

Deschid ușa cu atenție și pătrund în sală. Se repetă. Încerc să deslușesc despre ce e vorba. Observând implicarea, de pe margine, a Olgăi Delia Mateescu, la concurență cu cea a

regizorului Silviu Jicman, mă gândesc că este vorba de o piesă scrisă de acțiune. Stau nemișcată preț de câteva clipe, apoi o „răpesc” pe autoare: Este vorba despre un text al dumneavoastră?

Da, **Audiție la Medeea.** Piesa a fost cuprinsă în repertoriu cu mult timp în urmă, dar nu apucase să vadă lumina rampei. M-a bucurat faptul că Dinu Săraru a păstrat proiectul, mai ales că erau atâtea altele, încât cu greu se mai puteau găsi spații de repetiție.

Stați alături de regizor, gata să dați o mână de ajutor, să rescrieți o replică...

Mi se pare că așa e normal dacă dramaturgii sunt vii. Deși, adesea, ei nu sunt luați în seamă tocmai pentru că se află printre noi.

Credeți că prezența lui Dinu Săraru la cârma teatrului poate fi binefăcătoare pentru piesele autohtone?

Da, dacă e să ne luăm după declarațiile făcute. De altfel, în scurtul răstimp de când a venit, și-a respectat toate promisiunile.

Cum vă împăcați cu măsurile disciplinare?

Dacă nu practici profesia de actor din pasiune, ci doar supunându-te unui lung șir de restricții, e mai bine să renunți.

Regruparea de la etajul 2

Pornesc spre Sala Mare. Dau în sfârșit de „regruparea de la etajul doi”. Oglinzi uriașe, fotolii comode, curățenie-lună peste tot. În difuzorul de pe perete se aude vocea lui Gelu Colceag: *M-am săturat! În asemenea condiții, eu nu mai repet!* Nu îndrăznesc să intru în scenă. Apare Marius Bodochi. E de acord să stăm de vorbă. Mă conduce într-o săliță alăturată (încăperea în care înainte se afla bufetul), mobilată la fel de cochet ca restul. Îmi spune: *Este special pentru astfel de ocazii.* Îl întreb: Sunt schimbări perceptibile în vremea din urmă?

Sunt chiar evidente. Și pornesc de la intrare, unde nu mai pătrunzi atât de ușor, fără să te întrebe nimeni pe cine cauți. Apoi, locul acesta. Și vor mai fi și altele. Pe urmă, e un suflu nou în tot teatrul. Toată lumea este punctuală. Mă bucură în mod deosebit acest lucru, pentru că eu, prin structură, nu sunt obișnuit să întârzii. Vin la teatru pregătit să se întâmple ceva cu mine și în mine. Altfel, simt că aș veni degeaba. Și mai sunt și oarele de antrenament pentru actorii tineri. Sunt binevenite, fiindcă un om cu un corp bine antrenat are și un moral bun. Știu asta din proprie experiență.

Mă întorc la Direcție, în dorința de a sta

de vorbă și cu Dinu Săraru. Aflu, însă, că este în străinătate. Zâmbesc: prin urmare, nu de frică se întâmplă toate câte le-am văzut în teatru. Intru în biroul lui Liviu Dorneanu spre a-mi lua rămas-bun, nu însă înainte de a-i pune câteva întrebări. Se codește. Până la urmă îl înduplec, „atacând” un subiect care îl sensibilizează: Cred că v-ați împlinit un vis vechi o dată cu publicarea primului număr al Gazetei Teatrului Național.

Gândul meu vechi s-a întâlnit într-un mod fericit cu cel al lui Dinu Săraru. Inițiativa îi aparține, însă, în întregime. Practic, revista a apărut în două săptămâni.

Am înțeles, de la actori, că revista a stârnit un deosebit interes în rândul publicului.

Interesul deosebit al spectatorilor față de revista noastră ne măgulește.

E adevărat că în vremea din urmă vine mai multă lume la teatru?

Publicul a regăsit drumul spre sălile noastre de spectacol și datorită haloului care există în jurul personalității lui Dinu Săraru. De altfel, el știe să facă o publicitate nemaipomenită teatrului, să creeze permanent un punct de interes. Tot ceea ce se întâmplă aici capătă importanța unui eveniment.

Marinela Țepuș

Sf — flash

50 de premiere în una singură

Îndată după echinox am participat la un eveniment foarte interesant, care s-a constituit pentru mine într-o cascadă de premiere. E vorba despre un spectacol în reprezentație oficială cu *Cadavrul viu* de L. N. Tolstoi la Sala Mare a Teatrului Național din București. A fost primul spectacol sub directoratul noului manager al TNB, Dinu Săraru. A fost pentru prima dată când am participat la o premieră nu ca invitat al unui regizor sau actor, ci al înșei Instituției TNB. Prin grija aceluiași Dinu Săraru, care s-a gândit, *primul*, să-i onoreze astfel pe dramaturgii români încă oarecum în viață. A fost pentru prima dată după revoluție când TNB a editat o revistă proprie, pe care am primit-o în dar la premieră. Cu trei zile înainte, pentru prima dată după 1990, un director al TNB s-a întâlnit oficial cu dramaturgii români și a admis că la TNB jucarea pieselor românești contemporane trebuie să fie un punct obligatoriu și de onoare al instituției. După aceste premiere organizatorice, am intrat în sala ticsită și, alături de alți 1 154 de spectatori, am simțit un nou val de premiere. Pentru prima dată s-a aplaudat, la scenă deschisă, decorul. Cum se ridica cortina dezvăluind o nouă locație, cum o parte din public izbucnea în aplauze. Pentru prima dată, pe scena unui teatru dramatic, o actriță a fost ovationată nu pentru jocul ei, ci pentru felul cum a cântat (Maria Buză). Pentru prima dată un actor a dus într-un singur spectacol pistolul la tâmplă de 24 de ori și a jucat cu el lipit de cap timp de 23 de minute și 18 secunde (nou

record). Pentru prima dată nu am putut privi evoluția unei actrițe mai mult de 4 secunde. A trebuit să-mi întorc ochii răniți de la spasmele ei. Cu urechile n-am avut ce face. E însă tânără, studentă, încă mai poate renunța.

Pentru prima dată, la final s-a strigat din sală numele regizorului. Am auzit strigându-se „Hagi”, am auzit strigându-se și „Herlea”, acum s-a strigat, și încă din primele rânduri, „Colceag”. În acest context, eu aș fi strigat „Tolstoi”, ceea ce ar fi fost o nouă premieră. Mai ales dacă numitul conte ar fi și apărut la rampă.

Pentru prima dată am înțeles că, de-ar fi trăit în vremea noastră, Tolstoi ar fi fost un excelent scenarist de telenovele, cu condiția să întâlnească trupa potrivită. Pentru prima oară am observat că sala mare a TNB poate fi umplută ochi multe seri la rând dacă reușești să aduci pe scenă o „inimă de țigancă” împreună (obligatoriu) cu muzica ei.

În fine, și cel mai important, am văzut pentru prima oară, deodată, două spectacole: unul de estradă, cu muzică țigănească prelucrată elegant de Nicu Alifantis, cântată frumos de un cor mixt și de soliști; unul dramatic, despre un tip care vrea să se omoare și în final izbutește, lucru de care nu m-am îndoit nici o clipă. În ce măsură aceste două spectacole se combină într-unul singur? Dau cuvântul specialiștilor. Eu, răvășit de atâtea premiere, atât am putut să scriu!

Horia Gârbea